

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	28 Публічне управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	281 Публічне управління та адміністрування
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Лідерство та командотворення. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Укладачі: Л.П. Хахула, Б.В. Хахула. Біла Церква: БНАУ, 2021. 17 с.

Укладачі: Л.П. Хахула, канд. пед. наук, доцент

Б.В. Хахула, асистент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол №1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,

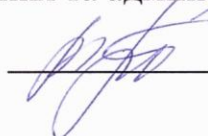
д-р екон. наук, професор

Ю.С. Гринчук

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»

канд. екон. наук, доцент

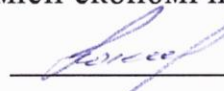
В. І. Панасюк

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

(Протокол № 1 від 30.08.2021 р.)

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

д-р екон. наук, професор

І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	9
6.3. Самостійна робота	11
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	12
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	16
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021-2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Лідерство та командотворення» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 години (лекції – 14, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 78 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування	Обов’язкова	
		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування	2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – бізнес-проект		Семестр	
Загальна кількість академічних годин – 120		3-й	3-й
		Лекції	
		14 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5,4	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Практичні	
		28 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	110 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лідерство та командотворення» базується на знаннях таких дисциплін як «Соціологія», вивченої на 1-му курсі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОП спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»	Результати навчання з дисципліни
РН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.	РН 3.1. Знати сутність, основні функції, особливості різних стилів лідерства та основ командотворення у сфері публічного управління та адміністрування. РН 3.2. Знати основні етапи формування команди, процеси внутрішньої динаміки команди при переході від одного етапу розвитку до іншого. РН 3.3. Вміти пояснювати значення лідерства та ефективного командотворення для досягнення успіху в професійній діяльності. РН 3.4. Вміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю з питань лідерства та командотворення.
РН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.	РН 5.1. Знати основні принципи лідерства й командотворення у сучасній системі публічного управління та адміністрування. РН 5.2. Вміти формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички для розв'язання проблемних і конфліктних ситуацій у сфері публічного управління та адміністрування. РН 5.3. Вміти працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
РН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.	РН 12.1. Знати принципи комунікацій в командній роботі та застосовувати методики розв'язання конфліктних ситуацій.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»

Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків

- Тема 1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера.
- Тема 1.2. Структура лідерства та теорії його походження.
- Тема 1.3. Харизматичне лідерство.
- Тема 1.4. Лідери нового покоління.
- Тема 1.5. Стилi лідерства.
- Тема 1.6. Гендерні аспекти лідерства.
- Тема 1.7. Лідерство в молодіжних колективах.

Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та тимбілдінг

- Тема 2.1. Предмет корпоративної культури.
- Тема 2.1. Тімбілдінг.
- Тема 2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тимбілдіngu.
- Тема 2.4. Основи роботи в команді. Методика тимбілдіngu.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
<i>Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків</i>								
Тема 1. Вступ до теорії і практики формування лідера	14	2	4	8	12,5	0,5	2	10
Тема 2. Структура лідерства та теорії його походження	14	2	2	10	11,5	0,5	1	10
Тема 3. Харизматичне лідерство	11	1	2	8	11,5	0,5	1	10
Тема 4. Лідери нового покоління	9	1	2	6	9,5	0,5	1	8
Тема 5. Стилi лідерства	13	2	3	8	11,5	0,5	1	10
Тема 6. Гендерні аспекти лідерства	9	1	2	6	9,5	0,5	1	8
Тема 7. Лідерство в молодіжних колективах	9	1	2	6	9,5	0,5	1	8
<i>Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та тімбілдінг</i>								
Тема 8. Предмет корпоративної культури	12	1	3	8	10	1	1	8
Тема 9. Тімбілдінг	9	1	2	6	11,5	0,5	1	10
Тема 10. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімбілдінгу	10	1	3	6	11,5	0,5	1	10
Тема 11. Основи роботи в команді. Комунікація в командній роботі.	10	1	3	6	11,5	0,5	1	10
Усього годин	120	14	28	78	120	6	12	102

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків	
1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Природа лідерства. Визначення основних понять лідерства. Елементи лідерства. Сучасна парадигма лідерства. Знання лідерства. Історичний огляд основних концепцій. Мистецтво і наука лідерства.	2
1.2. Структура лідерства та теорії його походження. Теорії особистісних якостей. Поведінкові теорії. Теорія індивідуалізованого лідерства. Ситуаційні теорії. Атрибутивні теорії. Теорії заміників лідерства. Теорії харизматичного лідерства.	2
1.3. Харизматичне лідерство. Сутність поняття «харизма». Функції харизми при забезпеченні влади. Співвідношення понять популярності і харизми, іміджу і харизми. Значення харизми для реалізації лідерства. Етичні прояви харизми. Ознаки неетичного харизматичного лідерства.	1
1.4. Лідери нового покоління. Сутність поняття «стратегічне лідерство». Сфера стратегічного лідерства. Сутність поняття «образ майбутнього». Суспільні виклики, що формують новий тип лідерства. Розвиток особистості сучасного лідера.	1
1.5. Стилi лідерства. Поняття стилю в менеджменті та його класифікація. Технології делегування повноважень. Вибір найбільш адекватного стилю керівництва та лідерства. Стилi лідерства за Гоулманом.	2
1.6. Гендерні аспекти лідерства. Особливості жіночого лідерства. Проблеми та труднощі на шляху до жіночого лідерства.	1
1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Лідер неформальної молодіжної групи: основні риси та якості. Джерела влади лідера та порівняння їх характеристик. Класифікація лідерів-неформалів за стилями керівництва, їх характеристика та діяльність. Проблеми сучасного лідера неформальної молодіжної групи.	1
Разом за змістовий модуль 1	10
Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та тімбідлінг	
2.1. Предмет корпоративної культури. Сутність поняття «корпоративна культура». Відмінності організаційної та корпоративної культури. Критерії класифікації корпоративної культури. Основні елементи і функції корпоративної культури. Чинники, що впливають на корпоративну культуру.	1

2.2. Тімбілдінг. Сутність командотворення: визначення, види, форми. Сутність поняття «команда». Ознаки команди. Функції команди. Команда як сукупний суб'єкт діяльності. Підходи до формування команди. Типологія взаємин всередині команди. Структурні елементи команди. Стадії розвитку команди. Типи і характеристики команд.	1
2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімбілдіngu. Професійно важливі якості керівника команди. Групи ролей в команді. Функціональні та командні ролі. Роль лідера в команді. Типологія лідерства. Лідерство і трансляція цінностей в організації. Особливості лідерства у командах соціокультурної сфери. Управління командою. Управління конфліктами, стилі вирішення конфліктів. Створення ефективних команд.	1
2.4. Тема 11. Основи роботи в команді. Комунікація в командній роботі. Основні принципи роботи команди. Типи команд в організації. Творча команда і творчий колектив як команда Типи і види комунікацій в команді. Гнучкість поведінки в умовах конфліктної взаємодії.	1
Разом за змістовий модуль 2	4
Всього	14

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
1.1.	Вступ до теорії і практики формування лідера. Еволюція визначення лідерства. Характеристика лідерів. Особистісні риси лідера. Самооцінка лідерських здібностей. Закони лідерства. Ролі і обов'язки лідера. Фактори, які визначають здібності до лідерства. Визначення типів темпераменту та сильних і слабких сторін лідерів. Особливості освітнього лідерства.	4
1.2.	Структура лідерства та теорії його походження. Експериментальне дослідження лідерства в рамках різних теорій. Сутнісне порівняння теорій лідерства.	2
1.3.	Харизматичне лідерство. Поняття етичного та неетичного харизматичного лідера, порівняння особливостей стилів їхньої поведінки. Складання «рецепту» харизматичного лідерства. Основні типи компетенцій лідера.	2
1.4.	Лідери нового покоління. Характеристики інноваційних лідерів. Особливості лідерства XX і XXI столітті, аналіз та порівняння викликів, з якими зіштовхувалися	2

ці лідери, специфіка їх стилів вирішення проблем. Розробка тренінгу навичок лідерів. Технологія лідерської поведінки.	
1.5. Стили лідерства. Розгляд резонансних та дисонансних стилів лідерства. Тренінг на тему «Стили та типи лідерства», «Формальне та неформальне лідерство».	3
1.6. Гендерні аспекти лідерства. Розгляд питань щодо гендерних аспектів лідерства та встановлення рівноваги між кількістю жінок та чоловіків лідерів. Феномен «скляної стелі», феномен «теплиці», бар'єр відбору.	2
1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Джерела влади лідера та порівняння їх характеристик. Класифікація лідерів-неформалів за стилями керівництва, їх характеристика та діяльність.	2
Разом за змістовий модуль 1	17
<i>Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та тимбілдінг</i>	
2.1. Предмет корпоративної культури. Корпоративна культура як засіб і результат командотворення. Формування корпоративної культури і цінності. Типи корпоративної культури. Відпрацювання навичок побудови ефективних комунікацій. Розробка кейсу «Формування атрибутів корпоративної культури». Аналіз артефактів корпоративної культури, групових норм і цінностей.	3
2.2. Тімбілдінг. Психолого-соціальні підходи до процесу тимбілдингу. Командний дух. Визначення критеріїв згуртованої команди. Правила роботи в команді. Розбір ситуацій суперництва та співпраці в команді, конкуренції або кооперації. Умови перетворення колективу на команду, переваги командної роботи.	2
2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тимбілдингу. Стадії розвитку організації. Згуртованість і ефективність команд. Методи прийняття управлінських рішень лідером у стратегічному та інноваційному процесі. Розгляд практичних завдань та презентацій «Професійно важливі якості керівника команди у соціокультурній сфері».	3
2.4. Основи роботи в команді. Методика тимбілдингу. Відпрацювання навичок роботи в команді. Основні типи тренінгів для лідерів. Типи і характеристики команд в організації. Плюси і мінуси різних типів команд. Умови і фактори ефективної командної роботи. Тренінги з тимбілдингу (напрацювання навичок згуртованості, підтримки і довіри, навичок спілкування тощо). Управління конфліктами.	3
Разом за змістовий модуль 2	11
Всього	28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
	1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Менеджмент і лідерство: порівняльна характеристика. Керівник організації як лідер і як традиційний менеджер. Особистісні аспекти лідерства. Форми взаємовідносин між лідером і підлеглими. Лідер і група. Основні вимоги, що ставляться до лідерів і менеджерів.	8
	1.2. Структура лідерства та теорії його походження. Порівняння теорій лідерства (спільні та відмінні риси). Чому і як виникає лідерство.	10
	1.3. Харизматичне лідерство. Моральні аспекти лідерства (форми етичної та неетичної поведінки лідерів). Формування етичної поведінки. Модель ефективного лідерства. Освоєння технології лідерської поведінки. Якості і поведінка особистості. Роль харизми у формуванні та діяльності лідера.	8
	1.4. Лідери нового покоління. Управлінська компетентність. Баланс адміністраторських та лідерських якостей. Визначення сукупності особистих якостей, які забезпечують успіх в управлінні. Типи лідерів залежно від орієнтації на образ майбутнього і практичну діяльність. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера.	6
	1.5. Стили лідерства. Особливості прояву та наслідки шести стилів лідерства Гоулмана. Розгляд ситуацій, в яких одні стилі лідерства призводять до підвищення продуктивності організації, або до її спаду. Типове і специфічне в лідерстві.	8
	1.6. Гендерні аспекти лідерства. Перепони на шляху жінок до лідерства: феномен «скляної стелі», феномен «теплиці», бар'єр відбору.	6
	1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Лідерство і влада: спільне і відмінне. Сутність поняття «влада» і «вплив». Типи влади лідера. Реакція підлеглих на застосування влади.	6
Разом за змістовий модуль 1		52
Змістовий модуль 2. Корпоративна культура та тимблдінг		
	2.1. Предмет корпоративної культури. Лідер як майстер комунікацій. Мотивування діяльності персоналу. Надання прав і делегування повноважень. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства.	8

2.2. Тімбілдінг. Лідерство як риса діяльності управлінської команди. Роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм. Імідж як складник діяльності управлінської команди.	6
2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімбілдіngu. Етичний клімат в організації. Організаційна етика. Значення цінностей. Репутація організації.	6
2.4. Основи роботи в команді. Методика тімбілдіngu. Правила командної роботи. Розподіл ролей в команді. Принципи роботи в команді. Написання портрета лідера-управлінця та ефективного члена команди. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації.	6
Разом за змістовий модуль 2	26
Всього годин	78

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуального завдання.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Поняття лідерства західними та вітчизняними авторами.
2. Модель ефективного лідерства: її особливості та прояви.
3. Інноваційна організація лідерства та її характеристика на підприємстві сучасності.
4. Характеристика базисних типів влади.
5. Традиційне лідерство в історії розвитку суспільства.
6. Теорія лідерства як функція групи.
7. Характеристики лідера-керівника на сучасному етапі розвитку.
8. Концепції харизматичного лідерства.
9. Завдання, які стоять перед лідером у сучасних умовах господарювання.
10. Особистісні та ділові якості лідерів.
11. Основні джерела влади як основи лідерства.
12. Особливості реформаторського лідерства у великих групах.
13. Природа та визначення лідерства у сучасному менеджменті.
14. Проблеми управління лідерством в організації.
15. Роль лідера в управлінні зовнішніми зв'язками та проведення переговорів.
16. Зарубіжні дослідження психології лідерства.
17. Природа та сутність гендерного лідерства в Україні.
18. Вітчизняні дослідження психології лідерства.

19. Наукові підходи до вивчення феномена лідерства.
20. Типи підлеглих і особливості управління ними на підприємствах в умовах глобалізації.
21. Динаміка лідерства: формального та неформального статусу.
22. Способи впливу на підлеглих на сучасному підприємстві.
23. Рівні ієрархії лідерства в сучасній організації.
24. Застосування психологічних теорій лідерства у малих групах.
25. Еволюційний розвиток та історія виникнення лідерства як соціального явища.
26. Ознаки лідера у створенні системи лідерства за Демінгом.
27. Розвиток лідерства в контексті розвитку організації.
28. Лідерство в контексті керованих змін.
29. Умови створення лідерського потенціалу.
30. Створення компаній лідерського типу.

6.5. Перелік тем для самостійної роботи студентів

1. Лідерство і соціальне лідерство.
2. Лідерство і соціальні характеристики особистості.
3. Індивідуально-типологічні особливості лідерства у сучасному суспільстві.
4. Поняття лідерства в теоріях менеджменту.
5. Соціальні характеристики рис та якостей лідерів.
6. Типологія лідерства.
7. Поняття про стилі лідерства: основні класифікації.
8. Фактори, що впливають на формування стилю і типу лідерства.
9. Теорії лідерства.
10. Лідерство, влада та керівництво в сучасному суспільстві.
11. Лідерство і аутсайдерство.
12. Основні типи компетенцій лідера.
13. Етика лідера: особливості формування та реалізації.
14. Поняття ситуативного та адаптивного лідерства: специфіка сучасного змісту.
15. Інноваційна організація лідерства та її характеристика на підприємстві сучасності.
16. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера.
17. Лідерство і влада: спільне і відмінне.
18. Особистісний ресурс сучасного лідера.
19. Гендерний аспект соціального лідерства.
20. Вплив соціальних трансформацій на формування лідерства.
21. Типове і специфічне в лідерстві.
22. Взаємодія в групі та колективі: проблема організаційної поведінки лідера.

23. Комунікативна компетентність лідера: характеристики та основні прояви.
24. Мотиваційні особливості формування лідерської позиції.
25. Соціальне лідерство та гендерні особливості.
26. Поняття про реальну команду та її базові ознаки.
27. Життєвий цикл команди.
28. Команда як особливий тип організації: характеристики та умови формування.
29. Теорії формування команди.
30. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle, тренінгів, майстер-класів практикуючих менеджерів, інтерактивних методів навчання, командної та індивідуально-консультаційної роботи, робиться акцент на саморозвиток особистості та проблемно-орієнтоване навчання.

Застосовуються лекції-візуалізації через слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням різних методів навчання: мозковий штурм, есе, круглі столи, аналіз історій і ситуацій, портфоліо, кейсове навчання, презентація, дослідження бібліографічних довідок обраних лідерів, тренінгові вправи з тимбілдингу, мозковий штурм, ділова гра, розбір конкретних ситуацій співпраці в команді, виконання групових проектів.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється на заліку.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконанні розрахункові завдання, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобом оцінювання є контрольна робота. Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною (проблемні завдання) та самостійною роботою.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75% завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що

	студент не оволодів програмним матеріалом.
--	--

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як сума балів з поточного, модульного та підсумкового контролю.

Сума балів з поточного контролю визначається як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	-	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX		
		Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії.
3. Зразки документації.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Принтер.
3. Мультимедійне обладнання.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Сергеева Т.В., Дорін Фестеу, Гейл Роунтрі. Лідерство і командна робота: Навчальний посібник. – Харків: ХНУБА, 2014. – 124 с.
2. Андрушків, Б. М. Корпоративне управління [Текст]: навч. посіб. / Б.М.Андрушків, С.П.Черничинець. – К.: Кондор, 2011. – 528 с.
3. Нестуля О.О. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. – початок ХХІ ст.): навч.посіб / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля. – Полтава: ПУЕТ, 2016. – 375 с.
4. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька.– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 192 с.
5. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко. – Харків, 2017. – 100 с.

Додаткова література

1. Авдеев В. В. Работа с командой: психологические возможности. Практикум.: Для самостоятельной работы над оптимизацией совместной деятельности / В.В. Авдеев. – М.:КУРС: НИЦ ИНФРА-М, 2013. – 152 с.
2. «Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти» : посібник-путівник. 2019.
3. Гринчук Ю.С., Хахула Л.П., Хахула Б.В. Лідерство та командотворення. Методичні вказівки для підготовки та організації практичних занять та самостійної роботи студентів освітнього рівня (ОР) «Бакалавр» усіх форм навчання. – Біла Церква, 2018. – 65 с.
4. Джим Коллінз. Від хорошого до великого.– М.: Изд.Манн, 2011. – 320 с.
5. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації / О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська: спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. – К., 2017. – 36 с.
6. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч.посіб. / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 287 с.
7. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів ; за заг. ред. І. Ібрагімової. – К.: Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. – 400 с.
8. Теорія і практика формування команди. Журнал «Методист» (вкладка). – №3. – 2014. – 40 с.
9. Федоренко Ю.О. Тренінг командотворення. Тренінгові технології у роботі психологічної служби вищого навчального закладу: навчальний посібник / за наук. ред. Н.О.Євдокимової. – Миколаїв: Іліон, 2013. – 558 с.